

همه از جنس اقیانوسیم

یک غواص که سال هاست به خاطر عشق به این شغل از تهران به کیش مهاجرت کرده است، از جمع کردن تورهای رهاشده در آب ها و شگفتی های غواصی و دنیای زیر آب می گوید

اکرم انتصاری | روزنامه نگار

پرونده

غواص ها در دنیای زیر آب برای آدم های معمولی حکم فضا نوردها در فضا یا خلبان ها در آسمان ها را دارند؛ همان قدر عجیب وراز آلود. با امیر ارکان فر که مدرس غواصی است، طریق صفحه اش آشنا شدم. صفحه او در دنیای مجازی شبیه یک تکه از اقیانوس است و تا چشم کار می کند همه چیز آبی آبی است. او از آن چه زیر آب می بیند پست می گذارد و هر وقت گذرش به تورهای رهاشده می افتد آن ها را جمع می کند. موضوعی که غواصی را برای او لذت بخش کرده است؛ نجات موجودات دریایی گرفتار در تورهای رهاشده یا دیگر موقعیت های خطرناک است. مثلاً نجات دادن یک لاک پشت در لحظه هایی که ممکن بود دقیقه های آخر زندگی اش باشد یا یک خرچنگ و حتی یک ماهی که در تورهای رهاشده گیر افتاده است. در پرونده امروزش زندگی سلام با او درباره غواصی، شگفتی های زیر آب و رموزهای این حرفه جذاب گفت وگو کرده ایم.

برگشتم به چیزی که آرزویش را داشتم

«دوست داری در آینده چی کاره بشی؟» همه ما در کودکی دست کم یک بار به این سوال، پاسخ دادیم و جواب امیر ارکان فر غواص گزارش مایک کلمه بوده است: «غواص». او درباره مسیر غواص شدنش می گوید: «پدرم کارمند تربیت بدنی بود و به همین واسطه من از بچگی با آب و استخر آشنا بودم. خیلی به ماهی و آکواریوم و این جور چیزها علاقه مند بودم تا این که یک روز از روی یک آگهی که به شیشه مغازه آکواریوم و ماهی فروشی چسبانده بودند مطلع شدم که می توانم غواصی رایاد بگیرم. وقتی دوره های غواصی را شروع کردم حسابی گرفتار شدم. این قضیه مربوط به حدود ۲۰ سال پیش است. از دوره مقدماتی شروع کردم و تا کمک مربیگری پیش رفتم و از دواج کردم. بعد از متاهل شدن درگیر زندگی شدم و دیگر دوره ها را ادامه ندادم و یک فاصله افتاد. بعدها وقتی فهمیدم بعضی از هم دوره ای های خودم، مدرک مربیگری شان را گرفته اند و دارند کار می کنند، دوباره برگشتم به سمت چیزی که آرزویش را داشتم و الان حدود ۸ سال است که مدرک مربیگری غواصی ام را گرفته ام. در طول دوره ها ساکن تهران بودم و به خاطر تکمیل دوره های آموزشی مجبور بودیم هر چند وقت یک بار به قشم، کیش یا چابهار برویم و برگردیم. وقتی مدرک مربیگری را گرفتم تصمیمم را گرفتم و به همراه همسر و پسر ۱۳ ساله ام به کیش مهاجرت کردیم تا تمام وقت و انرژی و تمرکز را روی غواصی و حرفه ای که به آن علاقه مندیم، بگذارم. از همان زمان هم مدرس غواصی مجموعه ما رینا کیش هستم.»

می پرسند آن پایین چه خبر است!

«شغل غواصی برای عموم مردم خیلی اتفاق عجیب و بزرگی است. آن موقع که من غواص شدم غواصی نسبت به این روزها ناشناخته تر بود و اطرافیان وقتی می فهمیدند من غواصم می گفتند برایمان تعریف کن آن پایین چه خبر است؟ آن جا چه می بینی؟ کوسه هم هست؟ فشار آب را چه کار می کنیدی؟ و... الان ۲۰ سالی از این قضیه گذشته اما هنوز بین عموم مردم اطلاعات زیادی از این شغل نیست.» ارکان فر با این مقدمه غواصی را این طور تعریف می کند: «همه فکر می کنند ما در اعماق آب، خیلی زیاد تحت فشاریم و در خطر برخورد با موجودات عجیب و غریبی هستیم. ولی من به همه می گویم ما همین الان هم کف اقیانوسیم؛ یعنی اتفاق عجیبی نمی افتد. ما الان کف اقیانوسی از هوا هستیم و این جوی که دور تادور کره زمین را پوشانده است. حال مای خواهیم برویم زیر آب، جایی که دورتا دور مان آب است و تنها اتفاق، وزن آب بالای سرمان است که به بدن مان فشار می آورد. حدود ۶۰ درصد بدن ما از آب تشکیل شده و ما از جنس همان اقیانوس هستیم. شما وقتی در اعماق قرار می گیرید بدن تان هیچ فشاری را احساس نمی کند چون بدن هم از آب به وجود آمده است. فقط منافذ خالی بدن مان که در آن هوا وجود دارد در عمق های مختلف این تغییر فشار را حس می کنند و ما با راهکار هایی که بلدییم این فشار را با فشار محیط برابر می کنیم.»

غواص ها اکسیژن تنفس نمی کنند

این غواص توضیحاتی درباره این که تا چه عمقی و چه مدت زمانی می شود غواصی کرد هم می دهد: «حداقل زمانی که در دایوهای غواصی آموزشی زیر آب هستیم ۲۰ دقیقه است.» دایو سایت» همان سایت غواصی است که در آن می توانید بسته به عمق غواصی، آبزیان و سازهایی که در زیر آب هستند را ببینید. ولی بسته به عمقی که می رویم مدت زمان مجاز مان متفاوت است. هر چقدر عمیق تر می رویم محدودیت مان برای حضور زیر آب بیشتر می شود. برای این که ملموس باشد و درک کنید بیشترین زمانی که می توانیم در عمق ۲۰ متری باشیم ۵۱ دقیقه است و اگر بشود ۳۰ متر زمان به ۲۰ دقیقه تبدیل می شود. در کل هر چه عمیق تر می شویم محدودیت زمانی مان بیشتر می شود. آن

اجازه داریم تا ۴۰ متر غواصی کنیم

خیلی از ما دنیای زیر آب را با مستند ها می شناسیم. می خواهیم بدانم که واقعا این دنیا از دید یک غواص شبیه همین مستند ها است یا نه. ارکان فر که معلم غواصی در جزیره کیش است می گوید: «ما در دوره مقدماتی که هنرچوها غواصی تا ۲۰ متر رایاد می گیرند، گونه ها و دسته های مختلف ماهی که زیستگاه شان متفاوت است را تعقیب می کنیم. در ۱۰ متر اول بیشتر موجوداتی که در دایو سایت های مرجانی زندگی می کنند ماهی های رنگ و وارنگ که همان ماهی های آکواریومی هستند و مرجان را بیشتر می بینیم. هر چقدر عمق مان بیشتر شود دسته های ماهی ها و انداز ه آن ها بزرگ تر می شود. از او می پرسم معمولاً تا چه عمقی پایین می رود، می گوید: «ما در غواصی ورزشی ماکزیمم عمقی که بعد از آموزش ها مجاز هستیم و می توانیم آن را تجربه کنیم تا ۴۰ متر است. عمیق ترین دایو سایت جزیره کیش کشتی غرق شده داماست که در عمق ۳۳ متری قرار دارد و ما کنار آن غواصی می کنیم. ولی اگر هنرچوها بخواهند عمق های بیشتر را تجربه کنند مدرسه غواصی مان این امکان را دارد چون میانگین عمق خلیج فارس روی ۸۰ متر است اما بخش هایی هم دارد که عمق آن به ۱۳۰ تا ۱۴۰ متر می رسد.»

پاسخ ارکان فر به این که دنیای زیر آب برایتان رنگ تکرار گرفته، یک «نه» محکم است و دلیلش را هم این طور بیان می کند: «وقتی زیر آب می رویم وارد دنیایی می شویم که تمدن آن از دنیای خشکی خیلی قدیمی تر است. بارها صحبتش شده وقتی کوسه ها بودند هنوز روی زمین درخت ها به وجود نیامده بودند. یعنی ما در اقیانوس ها موجوداتی داریم که بسیار قدیمی و ساکنان اولیه کره زمین هستند و در کنار این ها بودن و غواصی کردن خیلی جالب است. من خیلی عجیب و غریب دنیای زیر آب را دوست دارم. جوری که خودم تعجب می کنم. مثلاً روز هایی فشار کاری خیلی زیاد است و صبح تا شب در آب هستم و یک لحظه بدنم خشک نیست؛ مدام می روم و می آیم. باز در چنین شرایطی وقتی شب می خواهم برگردم خانه و بچه های می گویند ما غواصی شب داریم، باخودم دودوتا چهارتامی کنم که بروم غواصی شب یانه. بعد هم به خودم می گویم: «بابا! بسه دیگه از صبح داری می ری! یا بعضی وقت ها که می خواهم هنرچوها را به یک دایو سایت ببرم، از من می پرسند امروز کجا می رویم؟ من می گویم سایت سازه ها. وقتی به من می گویند آن جا را که چند روز پیش دیدیم، می گویم من هر روز دارم این جا را می بینم و باز هر روز احساس می کنم برام جدید و تازه است. باذوق و شوق می گردم و هیچ وقت دنیای زیر آب هرگز برام تکراری نشده است.»

کرونا جمعیت مرجان ها را زیاد کرد

می خواهم بدانم اخبار و تصاویری که درباره تغییرات منفی دنیای زیر آب می شنویم و می بینیم چقدر درست است. ارکان فر ضمن تایید تاثیر انسان ها روی دنیای زیر آب می گوید: «من بیشترین تغییری که دیدم دوران بعد از کرونا بود که خیلی برام برجسته است. در یک بازه زمانی رفت و آمد انسان در دریا ها و اقیانوس ها به خاطر ویروس کرونا کم شد. این خیلی تاثیر مثبتی گذاشته بود و جمعیت مرجان های جزیره کیش خیلی زیاد شد. در صورتی که در یک دوره من برای این که به هنرچوهایم یک مرجان زنده نشان بدهم باید تا عمق های پایین تر می رفتم و مدت ها می گشتم. یک زمانی هم به خاطر گرماشش کره زمین همه مرجان های جزیره از بین رفته بود ولی بعد از کرونا و محدودیت های رفت و آمد، جمعیت مرجان ها بسیار زیاد شد و این خیلی امیدوار کننده است. دوره هایی که نظارت بیشتری بود می دیدم دسته های ماهی باراکودا که داخل سازه ها زندگی می کردند بیشتر شده است. اما با این صید بی رویه که می بینیم نمی شود امیدوار بود. کافی است دم غروب به نزدیک ۲۰ مایلی جزیره بروید و بشمارید چند قایق برای ماهی گیری تور شان را به آب می اندازند. انگار که مسابقه است و هر کس برداشت بیشتری کند برنده است. خب با این روند برداشت بی رویه از جمعیت ماهی ها کم می شود.»

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان رضوی

پنج شنبه ۱۷ خرداد ۱۴۰۳

۲۸ ذی القعدة ۱۴۴۵ • ۶ ژوئن ۲۰۲۴

شماره ۲۱۵۰۷

۲۷۲۶

تورهای رهاشده برای ماهی ها؛ دیوار مرگ است

ارکان فر معتقد است قوانین ماهی گیری قدرت اجرایی ندارد و آن چه می بیند را این طور روایت می کند: «گفته شده که کسی در ۲۰ مایلی جزیره اجازه تور انداختن و ماهی گیری ندارد یا استفاده از برخی تور ها مثل تور های اسرائیلی ممنوع است. اما اگر دم غروب به سمت دریای اطراف جزیره حرکت کنید شاید ۱۰۰ قایق تشت بندری ببینید که همه شان از چارک و شهر های ساحلی نزدیک جزیره می شوند. ما وقتی غواصی شب می رویم می بینیم که چراغ هایشان روشن است و تا صبح همه تور هایشان را پهن می کنند. خیلی هایشان نمی دانند که این جا دایو سایت و محلی است که در بعضی از آن ها سازه زیر آب است و وقتی تور بیندازید احتمال گیر کردن تور به این سازه ها هست. ماهی گیر شهر های دیگر بودند و می بینند این جامی شود ماهی گیری کرد و تور می اندازند. وقتی هم تور شان به صخره و سازه ها گیر می کند دیگر نمی توانند جمعش کنند. خودشان هم غواص نیستند که بتوانند بروند در عمق ۲۰ متری تور را آزاد کنند. پس تا جایی که بتوانند تور را می کشند و جایی هم که نتوانند تور را می برند و همان جا رها می کنند. آن وقت این تور مانند یک دیوار مرگ زیر آب قرار می گیرد و ماهی هایی که به آن گیر می کنند و می میرند. ماهی های دیگر هم که می آیند آن ها را بخورند گرفتار می شوند و این زنجیره همین جور ادامه دار می شود.»

در دایرکت می پرسند آن پایین کوسه نمی بینید؟

یکی از شگفت انگیز ترین لحظات غواصی «ارکان فر» دیدن یک وال شارک یا کوسه نهنگ در جزیره کیش در عمق ۲۰ متری بوده است. البته مردم همیشه سوال های عجیبی از او می پرسند و خودش این طور تعریف می کند: «مردم این سوال را زیاد می پرسند که مثلاً شما کوسه نمی بینید آن پایین؟ کوسه ها به شما حمله نمی کنند؟ اگر دایرکت های من را ببینید مدام این سوال تکرار می شود. خبر خوب این که در دنیای زیر آب برعکس خشکی موجود مهاجمی برای انسان ندارد. برعکس این که وقتی جنگل می روید و مدام نگران این هستید که اینجا خرس، سگ و لگردیا گرگ ندارد؟ ماراز لابه لای بوته ها بیرون نمی آید؟ ولی در دنیای زیر آب اصلاً این جور نیست. من می گویم انگار چون تمدن شان از ما قدیمی تر است حد و حدود خودشان را می دانند. عجیب ترین موجود دنیای زیر آب که این قدر انسان از آن فوبیا دارد کوسه است. کافی است در یوتیوب جست وجو کنید و ببینید که این موجود یکی از شگفتی های زیر آب برای غواص ها شده. آرزو دارند بتواند کنار آن غواصی کنند و همین طور یکی از گران قیمت ترین غواصی ها در دنیاست. کوسه ها آن قدر باهوش هستند که می دانند مادر زنجیره غذایی آن هانستیم و اگر در دنیای زیر آب حد خودمان را بدانیم و به آن ها آزاری نرسانیم که مجبور شوند از خودشان دفاع کنند، خطری برای غواص ندارند. این طور نیست که مثلاً کوسه وقتی یک انسان را زیر آب ببینید بگوید آخ جون! انسان پیدا کردم!»

ه سوال پرتکرار از غواص ها

چند سوال پرتکرار و مهم درباره غواصی را خلاصه طور پرسیدیم

غواصی برای خیلی از ما در ردیف شغل هایی است که سوالات مان درباره آن هیچ وقت تمام نمی شود. چند سوال پرتکرار و مهم را خیلی خلاصه و به صورت پرسش و پاسخ از آقای ارکان فر پرسیدم تا راحت تر به جواب برسید.

۱. فردی که شنا بلد نیست می تواند غواصی کند؟

خیلی ها فکر می کنند حتماً باید نجات غریق یا شنا گر حرفه ای باشند تا غواصی کنند اما غواصی خیلی خیلی راحت تر از شنا کردن است چون برای شنا باید یک هماهنگی بین دست و پا و سرتان در سطح آب باشد تا بتوانید هوا را تنفس کنید اما در غواصی شما مثل فضا نوردان معلقید و هوا هم که از طریق سیلندر تامین می شود در اختیار تان است. کافی است یوزیشن بدن تان را افقی کنید و پاهایتان را که مجهز به فین (کفش غواصی) است آهسته حرکت بدهید.

۲. غواصی محدودیت سنی دارد؟

همه افراد از ۱۰ سال به بالا حتی ۹۹ ساله ها اگر سیستم سلامتی، گردش خون، سینوس و گوش های سالم داشته باشند می توانند غواصی کنند. حتی در گینس یک زوج ۹۹ ساله تا عمق ۳۰ متر را غواصی کردند. قبل از دوره آموزشی، یک پزشک فرد را چکاپ و سلامتشان را تایید می کند.

۳. غواصی ورزش گرانی ست؟

در ایران نسبت به تمام کشورهای دنیا ارزان ترین شکل حضور در یک دنیای دیگر است. یکی از دوستانم همیشه می گفت تو اگر بخواهی به یک دنیای دیگر سفر کنی مثلاً با یک سفینه به فضا بروی ببین چقدر هزینه دار اما دنیای زیر آب ارزان ترین سفر شما به یک دنیای دیگر است. الان با دوره های مقدماتی ۱۵ میلیون تومانی می توانید ۶ غواصی داشته باشید و مدرک بین المللی بگیرید. این رقم در خارج از کشور پول ۲ یا ۳ غواصی تفریحی است، نه آموزشی.

۴. فوبیای آب دارم، می توانم غواصی کنم؟

من هنرچویی داشتم که حتی از زیردوش حمام رفتن می ترسیده است یا فوبیای فضای بسته داشته، اما وقتی غواصی را شروع کنید این فوبیا خیلی زود به عشق و علاقه تبدیل می شود. زیر آب اصلاً محیط بسته نیست و شما آزادی عمل بیشتری دارید. کافی است استفاده از پاهایتان را بلدو با آب آشنا باشید تا این تجربه لذت بخش را به تجربه هایتان اضافه کنید.

۵. چه اتفاقات بدی ممکن است برای یک غواص بیفتد؟

اتفاقات بدی که بشود به آن فکر کرد شاید کم شدن یا گیر کردن غواص در تورهای سرگردان در عمق دریا باشد. غواص حواسش نباید هوایش را چک کند یا این که حواس پرتی باعث گزیدگی توسط توتیا یا دیگر موجودات دریایی شود. البته ما در دوره های آموزشی یاد می گیریم که اگر این چالش ها پیش آمد چطور به بهترین شکل به آن عکس العمل نشان بدهیم و گذاریم مشکل حادثه تر شود.